

K MOŽNOSTEM DALŠÍHO POSTUPU V PŘÍPADĚ NEUSPOKOJENÍ POHLEDÁVKY OBCE NEBO KRAJE V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

PETR POSPÍŠIL

Krajský úřad Moravskoslezského kraje a Právnická fakulta Masarykovy
univerzity, Česká republika

Abstract in original language

Přetrvávající hospodářská krize přispívá k tomu, že někteří příjemci dotací nejsou schopni dostát svým závazkům zakotveným ve smlouvě o poskytnutí dotace a z důvodu porušení rozpočtové kázně jsou povinni poskytnutou dotaci (její část) včetně případného penále vrátit poskytovateli. V předkládaném příspěvku se autor věnuje možnostem postupu obcí nebo krajů v případech kdy jejich pohledávky vůči třetím subjektům nejsou uspokojeny v rámci insolvenčního řízení. Přímou v insolvenčním zákoně lze nalézt právní nástroj, který v takovém případě věřitelům umožní činit nezbytné právní kroky vůči fyzickým osobám – statutárním orgánům právnických osob. Insolvenční zákon zakotvuje povinnost podnikatele (dlužníka) podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležité pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Tuto povinnost přitom kromě samotného dlužníka – právnické osoby – mají také zákonní zástupci dlužníka a jeho statutární orgán, tzn. konkrétní fyzické osoby. V případě, že statutární orgán podnikatele (jednatel, představenstvo) tuto svou povinnost nesplnil, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.

Key words in original language

Obec; kraj; pohledávky; insolvenční řízení; fyzické osoby; právnické osoby; ekonomická krize.

Abstract

The article called „To possibilities of next progress in the event of unsatisfied outstandings of municipality or region in the insolvency proceedings.” deals with the specific legal rules arising from the application of the Czech insolvency law. The present - day economic crisis limps negatively on economy of corporations. Recipients of grants from region or municipality have to return grant (or a part of it) in the event of failure of budget discipline. Regions and municipalities generally don't achieve the satisfaction of their outstandings in the insolvency proceedings. There is a responsibility of individuals (statutory authorities of the legal entities) in the case when they don't give a proposal for the insolvency proceedings.

Key words

Municipality; region; outstandings; insolvency proceedings; individuals; legal entities; economic crisis.

1. ÚVODEM

Územní samosprávné celky (tzn. obce a kraje) jsou v souladu s Ústavou České republiky veřejnoprávní korporace, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.¹ Postavení obcí a krajů jako veřejnoprávních korporací je potvrzeno také v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o obcích“)² a v zákoně č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o krajích“).³ Obcím i krajům je tedy v platné právní úpravě výslovně přiznáno postavení veřejnoprávní korporace – tj. právnické osoby veřejného práva.⁴ Subjektivita obcí a krajů ve sféře soukromého práva je pak výslovně zakotvena přímo v nejdůležitějším soukromoprávním kodexu, kterým je zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.⁵

Se zmíněnou subjektivitou obcí a krajů ve sféře veřejného i soukromého práva úzce souvisí rozlišení jejich působnosti na přenesenou a samostatnou, které je vlastní smíšenému modelu územní veřejné správy, který je v České republice nastaven.⁶ Při výkonu přenesené působnosti neboli státní správy

¹ Srov. čl. 101 odst. 3 Ústavy České republiky: *Územní samosprávné celky jsou veřejnoprávními korporacemi, které mohou mít vlastní majetek a hospodaří podle vlastního rozpočtu.*

² Srov. ust. § 2 odst. 1 zákona o obcích: *Obec je veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek. Obec vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.*

³ Srov. ust. § 1 odst. 2 zákona o krajích: *Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.*

⁴ Srov. Průcha, P., Pomahač, R. Lexikon – správní právo, Ostrava : Sagit, 2002, str. 581 – heslo „Veřejnoprávní korporace“: *Veřejnoprávní korporace je zpravidla samosprávnou institucí představovanou společenstvím osob, spojených společnými cíli při realizaci veřejných zájmů, jež je státem aprobováno a jemuž je přiznána příslušná právní subjektivita. Subjektivita veřejnoprávních korporací zahrnuje jak subjektivitu ve sféře veřejného práva, tak subjektivitu ve sféře soukromého práva.*

⁵ Srov. ust. § 18 odst. 1 a 2 písm. c) občanského zákoníku: *Způsobilost mít práva a povinnosti mají i právnické osoby. Právnickými osobami jsou jednotky územní samosprávy.*

⁶ K tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu 32 Odo 1104/2005 z 9. listopadu 2006: *Mezi právními předpisy veřejného a soukromého práva, tedy i mezi veřejným a soukromým právem nelze vést ostrou hranici též proto, protože mnohé právní předpisy soukromého práva obsahují též normy veřejnoprávní povahy a naopak veřejnoprávní úprava se často*

plní územní samosprávné celky roli orgánu státní správy, je pro ně důležitá jejich subjektivita ve sféře veřejného práva a v právních vztazích vystupují v nadřazeném (vrchnostenském) postavení. Naproti tomu při výkonu samostatné působnosti neboli samosprávy využívají územní samosprávné celky především své subjektivity ve sféře soukromého práva a mají zpravidla rovnocenné postavení s ostatními účastníky právních vztahů.

Obce a kraje jsou tedy veřejnoprávními korporacemi, jejichž subjektivita se projevuje v právních vztazích v oblasti veřejného i soukromého práva. V soukromoprávních vztazích je přitom postavení územních samosprávných celků oproti jiným subjektům významně modifikováno jejich povinností respektovat pro ně platné veřejnoprávní předpisy.⁷

Samospráva obcí a krajů⁸ dominantně spočívá v uspokojování potřeb jejich občanů, což vyplývá např. z vymezení samostatné působnosti v zákoně o obcích⁹ a v zákoně o krajích.¹⁰ Nejvýznamnější samosprávná role územních samosprávných celků (ale také obcí a státu) má spočívat v poskytování služeb veřejného zájmu¹¹, resp. tzv. obecně prospěšných činností (např. sociální služby, školství, zdravotnictví, kultura nebo doprava). Je jistě nereálné očekávat, že obec nebo kraj budou sami svým jménem poskytovat

neobejde bez uplatnění institutů práva soukromého (např. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, který je normou veřejnoprávního charakteru, v ustanovení § 170 přímo aplikaci soukromého práva předpokládá, když uvádí, že nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se v otázce veřejnoprávních smluv přiměřeně ustanovení občanského zákoníku). Tak je tomu i v případě ustanovení § 74 zákona č. 218/2000 Sb., z něhož vyplývá zákonné ručení státu za závazky příspěvkových organizací (tj. včetně závazků soukromoprávních).

⁷ Srov. shodně Pospíšil P. Ručení územních samosprávných celků za závazky fyzických a právnických osob, Právní rádce, 2010, č. 7, str. 35 - 37

⁸ K charakteru místní samosprávy srov. např. náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 1/01 z 11. července 2001: *Ústavní soud respektuje místní samosprávu jako výraz práva a způsobilosti místních orgánů spravovat veřejné záležitosti v mezích daných zákonem, v rámci své odpovědnosti a v zájmu místního obyvatelstva.*

⁹ Srov. ust. § 35 odst. 1 zákona o obcích: *Do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.*

¹⁰ Srov. ust. § 14 odst. 1 zákona o krajích: *Do samostatné působnosti kraje patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost kraje.*

¹¹ Srov. Roubínková D. Management obcí: organizační struktura a nositelé řídicích rozhodnutí, Karlovarská právní revue 2007, č. 1, str. 72: *Veřejná správa je pak pozitivně definována jako výkon činností ve veřejném zájmu, kterými jsou uskutečňovány a vykonávány veřejné záležitosti, a to těmi, kteří tyto činnosti uskutečňují jako právem stanovenou povinností, a to v mezích stanovených zákonem.*

veškeré výše uvedené (i jiné) služby veřejného zájmu. Kromě toho, že územní samosprávné celky mohou pro plnění svých samosprávných úkolů zakládat a zřizovat právnické osoby¹² a organizační složky kraje, mohou svou samostatnou působnost realizovat také jinými způsoby. Takovým jiným způsobem je např. hospodaření s majetkem kraje nebo poskytování dotací nebo jiných podpor fyzickým a právnickým osobám.¹³

2. POHLEDÁVKY ZA PŘÍJEMCI DOTACÍ

Právě v souvislosti s naposledy zmíněným poskytováním dotací fyzickým nebo právnickým osobám se lze v praxi obcí a krajů setkat s řadou problémů. Přetrvávající hospodářská krize přispívá k tomu, že někteří příjemci veřejné finanční podpory¹⁴ nejsou schopni dostát svým závazkům zakotveným ve smlouvě o poskytnutí dotace (např. projekt nezrealizují nebo neudrží výstupy projektu po požadovanou dobu). V případě porušení smluvních závazků se jedná o porušení rozpočtové kázně příjemcem dotace ve smyslu ust. § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů, které poskytovatel řeší uložením odvodu a při jeho nesplnění je příjemce povinen uhradit obci či kraji penále ve výši 1 promile z částky odvodu za každý den prodlení, nejvýše však do výše tohoto odvodu. Na základě pravomocného rozhodnutí o uložení odvodu a penále je příjemce dotace povinen uhradit nařízený odvod včetně příslušného penále. V případě, že příjemce dotace svou

¹² Srov. Hurdík J. *Právnické osoby a jejich typologie*, Praha: C. H. Beck, 2003, str. VIII: *Tímto fascinujícím fenoménem je právnická osoba - přes mnoho pokusů nedefinovatelný právní institut, současně však nezbytný průvodní jev a nástroj posledních dvou staletí globalizujícího se světa kapitalismu.*

¹³ Vzhledem k obsahové příbuznosti autor použil úvodní část shodnou jako ve svém příspěvku K některým specifickým otázkám ručení územních samosprávných celků za závazky fyzických a právnických osob předneseném na konferenci COFOLA 2010 (viz COFOLA 2010: the Conference Proceedings, 1. edition. Brno : Masaryk University, 2010, ISBN 978-80-210-5151-5

¹⁴ Srov. ust. § 2 písm. j) zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů: *Pro účely tohoto zákona se rozumí veřejnou finanční podporou dotace, příspěvky, návratné finanční výpomoci a další prostředky poskytnuté ze státního rozpočtu, z rozpočtu územního samosprávného celku nebo z rozpočtu jiných právnických osob uvedených v písmenu a), z výnosu prodeje majetku podle zákona o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a ze zisku z účasti státu v obchodních společnostech, státního fondu, státních finančních aktiv, dále státní záruky, finanční podpora poskytnutá formou slevy na daních i formou osvobození od cla, prostředky poskytnuté z Národního fondu a jiné prostředky ze zahraničí poskytnuté na základě mezinárodních smluv, aktů práva Evropských společenství, aktů práva jiného členského státu Evropské unie nebo k plnění úkolů veřejné správy.*

povinnost nesplní a dlužné částky neuhradí, je územní samosprávný celek povinen činit veškeré kroky k vymožení pohledávky.¹⁵

Stále častější jsou případy, kdy ekonomické problémy příjemců dotace vyvrcholí zahájením insolvenčního řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“). Pokud je insolvenční řízení vůči dlužníkovi zahájeno (a to z jakéhokoliv podnětu), pak je nezbytné, aby obec či kraj svou pohledávku za příjemcem dotace do insolvenčního řízení přihlásili.¹⁶ V naprosté většině případů týkajících se územních samosprávných celků byl dosud výsledek takový, že příslušný územní samosprávný celek jako věřitel v rámci insolvenčního řízení nedosáhl uspokojení přihlášených pohledávek. Insolvenční návrh tak mohl být např. zamítnut pro nedostatek majetku dlužníka,¹⁷ anebo věřitelé v rámci rozvrhu (vypořádání) obdrželi jen část uplatňované (zjištěné) pohledávky. Po skončení insolvenčního řízení již přitom neexistují relevantní právní nástroje, jimiž by se mohl věřitel na dlužníkově – právnické osobě - domoci uhrazení pohledávky.

3. POSTUP V PŘÍPADĚ NEUHRAZENÍ POHLEDÁVKY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ

Je otázkou, jak dále postupovat, pokud se územní samosprávný celek jako věřitel nedomůže uhrazení své pohledávky v insolvenčním řízení. Dle mého názoru je zcela legitimní, aby věřitel obrátil svou pozornost vůči statutárním orgánům „zkrachovalých“ právnických osob. Vůli právnické osoby vytváří a úkony jejím jménem vždy činí konkrétní fyzické osoby – statutární orgány, které by také měly nést odpovědnost za škody, které třetím osobám vznikly v důsledku jejich manažerských rozhodnutí, jež právnickou osobu přivedla do insolvence. V této souvislosti je na místě připomenout i povinnost statutárních orgánů obchodních společností vykonávat svou

¹⁵ Srov. ust. § 38 odst. 7 zákona o obcích a ust. § 17 odst. 4 zákona o krajích: *Obec (kraj) je povinna (povinen) trvale sledovat, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a zabezpečit, aby nedošlo k promlčení nebo zániku z nich vyplývajících práv.*

¹⁶ Srov. především ust. § 173 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona: *Věřitelé podávají přihlášky pohledávek u insolvenčního soudu od zahájení insolvenčního řízení až do uplynutí lhůty stanovené rozhodnutím o úpadku. K přihláškám, které jsou podány později, insolvenční soud nepřihlíží a takto uplatněné pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. Přihlašují se i pohledávky, které již byly uplatněny u soudu, jakož i pohledávky vykonatelné včetně těch, které jsou vymáhány výkonem rozhodnutí nebo exekucí.*

¹⁷ Srov. ust. § 144 odst. 4 insolvenčního zákona: *Usnesení o zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku je podkladem pro výmaz dlužníka z obchodního rejstříku, nejde-li o právnickou osobu zřízenou zákonem.*

činnost s péčí řádného hospodáře.¹⁸ Tato povinnost je pro představenstvo akciové společnosti stanovena v ust. § 194 odst. 5 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), a pro jednatele společnosti s ručením omezeným pak v ust. § 135 odst. 2 obchodního zákoníku (odkazem na obdobné použití ust. § 194 odst. 5). Co se rozumí péčí řádného hospodáře přitom platná právní úprava explicitně nestanoví.¹⁹

Právní nástroj, který věřitelům umožní činit nezbytné právní kroky vůči fyzickým osobám - statutárním orgánům právnických osob – lze však nalézt přímo v insolvenčním zákoně. V ustanoveních § 97 – § 100 insolvenčního zákona je zakotvena povinnost podnikatele (dlužníka) podat insolvenční návrh bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl nebo při náležitě pečlivosti měl dozvědět o svém úpadku. Tuto povinnost přitom kromě samotného dlužníka – právnické osoby – mají také zákonní zástupci dlužníka a jeho statutární orgán, tzn. konkrétní fyzické osoby. V případě, že statutární orgán podnikatele (jednatel, představenstvo) tuto svou povinnost nesplnil, odpovídá věřiteli za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.²⁰ Výše škody se přitom stanoví jako

¹⁸ Srov. Rada I.: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s. - práva, povinnosti, odpovědnost, Praha : Linde nakladatelství s.r.o., 2003, str. 147: *Současná právní úprava již ukládá statutárním orgánům všech obchodních společností stejnou povinnost, a to jednat s péčí řádného hospodáře. S ohledem na to, jaký význam má porušení této povinnosti pro odpovědnost členů statutárních orgánů, by však podle mého názoru bylo vhodné legislativně zakotvit obsah tohoto pojmu. Dalším důvodem pro tento krok je skutečnost, že s ohledem na historický výklad tohoto pojmu, bude jeho význam v obchodněprávních vztazích jiný než např. v zákoně o rodině, kde je rovněž užíván.*

¹⁹ K vymezení pojmu „s péčí řádného hospodáře“ srov. např. Důvodovou zprávu k návrhu zákona č. 370/2000 Sb., kterým se mění obchodní zákoník a některé další zákony, citováno dle ASPI ID LIT13617CZ: *Požadavek péče řádného hospodáře předpokládá, „že společník řádně pečující o záležitosti společnosti dovede rozpoznat, že je nutná odborná pomoc speciálně kvalifikovaného subjektu a dovede tuto pomoc pro společnost zajistit.“*

²⁰ Srov. Kotoučová J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008, str. 292 - 293: *Naprostou novou úpravu doznalo sankční ustanovení postihující osobu, která je povinna podat insolvenční návrh dlužníka podle insolvenčního zákona (§ 98 InsZ). Dosud hrozila sankce z oblasti trestního práva (§ 126 odst. 2 TrZ), která na základě skutkové podstaty trestného činu porušování povinností při řízení o konkursu stanovila možnost uložení trestu odnětí svobody od šesti měsíců do tří let nebo zákaz činnosti nebo peněžitý trest za to, že ten, kdo ze zákona má povinnost podat návrh na prohlášení konkursu, toto neučiní. Tato právní úprava byla vypuštěna z trestního zákona novelou účinnou od 1. 1. 2008, a to proto, že od svého zavedení do této právní normy od 1. 5. 2000 svůj účel nesplnila, byla využívána naprosto ojedinele a chování podnikatelských subjektů, kteří se ocitli v úpadku, dostatečně neovlivnila. Naproti tomu nová úprava postihuje dlužníka a zejména statutární orgán dlužníka, resp. jeho likvidátora na nejcitlivějším místě, tedy určitým majetkovým postihem. Věřitelé dávají možnost se na výše uvedených osobách uspokojit se svou pohledávkou, což se jeví jako účinnější.*

rozdíl mezi výší pohledávky přihlášenou a zjištěnou v insolvenčním řízení a částkou, kterou věřitel k uspokojení své pohledávky skutečně obdržel. Odpovědnosti za škodu se fyzická osoba zproští pouze v případě prokázání některého z liberačních důvodů uvedených v insolvenčním zákoně.²¹ Insolvenční zákon dokonce umožňuje věřiteli, aby podal insolvenčnímu soudu návrh na vydání předběžného opatření, kterým bude povinné osobě uloženo, aby na náhradu škody nebo jiné újmy složila do úschovy přiměřenou peněžitou částku.

Jsem toho názoru, že za součást obchodním zákoníkem zmiňované „péče řádného hospodáře“ je třeba považovat i „náležitou pečlivost“ zmíněnou v ust. § 98 odst. 1 insolvenčního zákona v souvislosti se zjištěním úpadku podnikatele. V literatuře je dovozováno, že „o stavu úpadku by se měl podnikající subjekt dozvědět nejpozději při sestavení účetní závěrky nebo uzávěrky.“²²

Pokud je mi známo, v případech řešených obcemi či kraji se jedná zpravidla o situace, kdy insolvenční řízení je zahájeno z podnětu věřitele a nikoli dlužníka či statutárního orgánu dlužníka. Z přehledů pohledávek přihlášených do konkrétních insolvenčních řízení pak většinou vyplývá, že pohledávky často vznikly i několik let před zahájením insolvenčního řízení. Lze se tedy oprávněně domnívat, že při dodržení principu péče řádného hospodáře (resp. náležité pečlivosti) měl především statutární orgán právnické osoby včas vědět o skutečném ekonomickém stavu podnikatele (právnické osoby), splnit svou zákonnou povinnost a z důvodu úpadku (resp. hrozícího úpadku) podnikatele podat dlužnický insolvenční návrh. Pokud tak statutární orgán neučinil a podnikatel pokračoval v činnosti, docházelo k dalšímu zhoršování jeho ekonomické situace a zejména ke zhoršování pozice věřitelů z hlediska vymožitelnosti jejich pohledávek. Postup (resp. nečinnost) statutárních orgánů podnikatele v daném případě může představovat porušení povinnosti uložené jim v ust. § 98 odst. 2 insolvenčního zákona, s níž je spojena odpovědnost těchto fyzických osob za škodu ve smyslu ust. § 99 insolvenčního zákona.

²¹ Insolvenční zákon definuje jen 2 liberační důvody, přičemž jejich prokázání je na povinné osobě:

- porušení povinnosti podat insolvenční návrh nemělo vliv na rozsah částky určené k uspokojení pohledávky přihlášené věřitelem v insolvenčním řízení
- povinnost nespĺnila vzhledem ke skutečnostem, které nastaly nezávisle na její vůli a které nemohla odvrátit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po ní spravedlivě požadovat.

²² Srov. např. Kozák J., Budín P., Dadam A., Páchl L. Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008, str. 123

4. ZÁVĚREM

Na základě výše uvedených skutečností lze doporučit, aby obce a kraje, v případech, kdy v rámci insolvenčního řízení nebude jimi uplatněná pohledávka za dlužníkem – právnickou osobou - uhrazena v plném (uznaném) rozsahu, uplatňovaly nárok na náhradu škody ve smyslu ust. § 99 insolvenčního zákona vůči konkrétním fyzickým osobám – statutárním orgánům podnikatele. Tento nárok je možné uplatnit po skončení insolvenčního řízení příp. formou návrhu na vydání předběžného opatření již v průběhu insolvenčního řízení.²³ Každé uplatnění popsaného postupu v jednotlivém případě musí být samozřejmě podloženo analýzou jeho konkrétních podmínek (např. z hlediska přesného určení osob vůči nimž bude žaloba na náhradu škody směřovat).²⁴

Literature:

- Hurdík J. Právnické osoby a jejich typologie, Praha: C. H. Beck, 2003
- Kotoučová J. a kol. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), Komentář. 1. vydání. Praha: C.H.Beck, 2008
- Kozák J., Budín P., Dadam A., Pachel L. Insolvenční zákon a předpisy související. Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení. Komentář. Praha: ASPI, a.s., 2008
- Pospíšil P. Jak na pohledávky obce nebo kraje. Moderní obec, 2010, č. 11
- Pospíšil P. K některým specifickým otázkám ručení územních samosprávných celků za závazky fyzických a právnických osob (in COFOLA 2010: the Conference Proceedings, 1. edition. Brno : Masaryk University, 2010)
- Pospíšil P. Ručení územních samosprávných celků za závazky fyzických a právnických osob, Právní rádce, 2010, č. 7

²³ V případě podání návrhu na vydání předběžného opatření je třeba, v souladu s ust. § 75b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, počítat s nutností složit jistotu ve výši 50 tis. Kč.

²⁴ Text tohoto příspěvku v modifikované podobě byl autorem publikován v časopise Moderní obec – srov. Pospíšil P. Jak na pohledávky obce nebo kraje. Moderní obec, 2010, č. 11, str. 44 - 45

- Průcha P., Pomahač R. Lexikon – Správní právo, Nakladatelství Jiří Motloch – Sagit, Ostrava, 2003
- Rada I.: Jednatelé s.r.o. Představenstvo a.s. - práva, povinnosti, odpovědnost, Praha : Linde nakladatelství s.r.o., 2003
- Roubínková D. Management obcí: organizační struktura a nositelé řídicích rozhodnutí, Karlovarská právní revue 2007, č. 1

Contact – email

petr.pospisil@kr-t.cz